

Джерела:

1. Сошинська В. Є. Професійна комунікація як фактор розвитку книжкової галузі : автореф. дис. ... канд. наук із соціал. комунікацій : 27.00.03 / Сошинська Вікторія Євгенівна. – Київ, 2013. – 20 с.
2. V Львівський бібліотечний форум «Бібліотека – відкритий світ» : зб. матеріалів / Укр. бібл. асоц. ; редкол. : В. С. Пашкова, В. В. Загуменна, І. О. Шевченко, Я. Є. Сошинська, О. В. Васильєв. – Електрон. вид. – Київ : УБА, 2014. – 107 с.
3. VI Львівський бібліотечний форум «Бібліотека – стратегія розвитку» : зб. матеріалів / Укр. бібл. асоц. ; редкол. : В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузева, В. В. Загуменна, І. О. Шевченко, Я. Є. Сошинська, О. В. Васильєв. – Електрон. вид. – Київ : УБА, 2015. – 91 с.
4. VII Львівський міжнародний бібліотечний форум «Модерна бібліотека в мінливому світі» : зб. матеріалів / Укр. бібл. асоц. ; редкол. : В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузева, В. В. Загуменна, І. О. Шевченко, Я. Є. Сошинська, О. В. Васильєв. – Електрон. вид. – Київ : УБА, 2016. – 74 с.

УДК 070:021.8](734)

Косачова Ольга Олександрівна

канд. наук із соціал. комун.

Харківська державна академія культури

Харків, Україна

**БІБЛІОТЕЧНА ЖУРНАЛІСТИКА США НА ЗАХИСТІ ПРАВ ЛЮДИНИ:
КОНТЕНТ-АНАЛІЗ ОНЛАЙН-НОВИН**

Сучасна цивілізація прагне до утвердження демократії, з якою пов'язана низка цінностей: рівність, свобода, законність, права людини. Будь-яка інституція у демократичному суспільстві має опікуватися встановленням демократичних цінностей, зокрема і бібліотеки. На сьогодні бібліотечна журналістика України починає рух у цьому напрямку. Це стосується висвітлення у стрічках новин річниць Голодомору, вибуху на Чорнобильській АЕС, проблем переселенців зі Сходу країни тощо. Проте, ця тематика на сайтах українських бібліотек дуже обмежена, основну увагу бібліотеки приділяють висвітленню новин з культурно-мистецької сфери. Для прикладу, можна розглянути

бібліотечну журналістику США, що опікується проблемами захисту прав людини значно більше.

У міжнародному публічному праві документом, що закріплює права людини, є Загальна декларація прав людини. У другій статті документа зазначається, що «Кожна людина повинна мати всі права і всі свободи, проголошені цією Декларацією, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища. Крім того, не повинно проводитися ніякого розрізнення на основі політичного, правового або міжнародного статусу країни або території, до якої людина належить» [1]. Здійснивши контент-аналіз анонсів та новин на веб-сайтах провідних бібліотек США, виявлено, що найбільшим тематичним розмаїттям подібних подій характеризується бібліотечна журналістика Нью-Йоркської публічної бібліотеки (НЙПБ).

Актуальні події однієї з найбільших бібліотек та наукових бібліотечних систем у світі – НЙПБ – об'єднані в чотири блоки: «Виставки», «Автор розповідає та обговорює», «Мистецтво виконання і фільми», «Інші події». Заходи, що стоять на захисті прав людини, представлені в кожному блоці.

Так, наступні два заходи присвячені підтримці культурної та громадської самореалізації афро- та латиноамериканців. На виставці «Чорна сила» демонструвалися документальні джерела та твори мистецтва однойменного громадського руху 1960-х років. У прес-релізі підкреслювався величезний вплив цього руху, тривалістю у 10 років, на політичне, культурне, мистецьке та освітнє життя країни, питання ідентичності. Він розповсюдився далеко за межі Америки. Особлива увага приділялася питанням естетики та моди афроамериканців, внеску представників поп-культури та спорту у захист громадянських прав цих незахищених верств населення. Виставка проходитиме в Центрі досліджень чорної культури Шомбурга.

Інший захід – вечір традиційної афро-кубинської музики «Маленька Гавана» – названий на честь міського району в Майамі, штат Флорида, США. Заселений переважно кубинськими іммігрантами, він названий на честь столиці Куби – Гавани. Захід відбувся в Центрі Шомбурга НЙПБ на честь пам'яті Артура Шомбурга (1874-1938) – історика, письменника та активіста пуерториканського, африканського та німецького походження, який переїхав до США та присвятив своє життя дослідженню культури афро- та латиноамериканців. Протягом життя він збирав літературу, мистецтво та інші матеріали з історії Африки, що згодом стали основою фондів Центру досліджень чорної культури Шомбурга в НЙПБ.

Серед різних зустрічей з авторами виділяється презентація книги Мартіна Дубермана «Євреї. Геї. Німці» («Jews Queers Germans: A Novel»), що стосується однієї з нагальних проблем сучасної демократії – захисту прав сексменшин. Провівши ґрунтовне історичне дослідження, автор книги виявляє витoki цієї проблеми та разом із журналісткою Алісою Соломон шукає шляхи подолання її сьогодні. М. Дуберман – американський історик, доктор філософії, заслужений професор історії середніх віків коледжу Лемана та магістерської школи Міського університету Нью-Йорку; засновник та перший директор Центру досліджень геїв та лесбіянок при магістерській школі Міського університету Нью-Йорку.

Книга М. Дубермана присвячена періоду 1907 – 1930 рр. – часу правління кайзера Вільгельма II – останнього німецького імператора, правління якого характеризувалося посиленням ролі Німеччини як світової промислової, воєнної та колоніальної держави та закінчилося Першою світовою війною, поразка в якій призвела до падіння монархії в ході Листопадової революції. Як зазначається в прес-релізі: «1907 – 1930» – період людських страждань та великих руйнувань, водночас – свобод і творчості, революцій у мистецтві та науці» [2]. Звідси тема бесіди – наукові та мистецькі реформи інтелектуалів нетрадиційної сексуальної орієнтації.

У центрі роману – три головні герої. Принц Філіп фон Ілінбург – політик та дипломат Імперської Німеччини в кінці XIX – на початку XX ст., композитор і письменник; найближчий друг кайзера Вільгельма II. В 1907 р. опиняється в центрі гомосексуального скандалу, що знищив його кар'єру та призвів до ганебних політичних репресій. Магнус Хіршвельд – німецький лікар єврейського походження, сексолог, дослідник людської сексуальності, захисник прав сексменшин. Гаррі Кесслер – англо-американський граф, дипломат, письменник, покровитель мистецтва модернізму. Англійські переклади його щоденників демонструють цікаві, подекуди анекдотичні деталі мистецького, театрального і політичного життя Європи, передусім Німеччини з кінця XIX ст. до її краху в кінці Першої світової війни та смерті Гаррі Кесслера в Ліоні в 1937 р.

Наступний захід НЙПБ – «Бермудський круїз: сценічні читання від Бібліотечного театру рівності» – подія, покликана нагадати про відродження ідеалів Бібліотечного театру рівності, що почав роботу в 1943 році та мав на меті надання можливості творчої самореалізації для молодих акторів, режисерів у стінах Нью-Йоркської публічної бібліотеки, створення аудиторії з тих громадян, які не могли дозволити собі комерційний театр. Низка молодих акторів, добре зарекомендувавши себе в Бібліотечному театрі рівності, не лише отримали потім змогу виступати в комерційних театрах, а й прославилися на всю Америку та навіть світ. Серед них лауреати премій «Оскар», «Емі», «Тоні», «Золотий глобус» та інші видатні актори: Джейсон Робардс, Сідні Пуат'є, Род Стайгер, Денні Де Віто, Мартін Балсам,

Лі Грант, Річард Кілі, Тоні Рендалл. Даний захід покликаний стверджувати демократичні цінності рівності та братерства в суспільстві, подолання класових та майнових протиріч.

Проведення Фестивалю жіночого джазу є щорічною традицією на честь Місяця жінки в історії. Кожного року фестиваль ставить на меті нагадати та донести до громадян відомості про видатних або незаслужено забутих виконавиць у світі джазу. І цього року фестиваль приурочений до сторічного ювілею народження Елли Фіцджеральд (1917–1996) – американської співачки, однієї з найвеличніших вокалісток в історії джазової музики. «Фестиваль жіночого джазу: Елла, Елла: століття від дня народження Першої леді джазу» – захід, що має на меті підтримку творчої ініціативи слабкої статі, рівноправності та незалежності жінок у суспільстві.

Таким чином, у ході дослідження виявлено, що бібліотечні журналісти США ведуть активну роботу із захисту прав людей, що відчули на собі наслідки дискримінації за гендерною, расовою, майновою чи іншою ознаками. Більшість громадянських проблем, притаманних США, характерні і для українського суспільства – порушення закону серед можновладців та корупціонерів; некоректне ставлення до інвалідів та знедолених людей; насильство у сім'ях стосовно жінок та дітей тощо. Ігнорування цих проблем з боку бібліотечної журналістики, на наш погляд, не може бути виправданим культурною орієнтацією бібліотек, адже світова спільнота і всі соціально-комунікаційні інститути зокрема мають колегіально прямувати до ствердження демократичних цінностей.

Джерела:

1. Загальна декларація прав людини [Електронний ресурс] / Верховна рада України. — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015. — Назва з екрану.
2. The New York Public Library [Electronic Resource]. — Way of access : <https://www.nypl.org/>. — Title from the screen.